

Verslag 'Handen aan het roer' 11 april 2018 (2e Omgevingswetavond Den Haag)

Geschreven door de Haagse Mug en te vinden op <http://haagsemug.nl/omgevingswet>

Dit is het verslag van 'Hoe gaat de gemeente Den Haag het aanpakken? En hoe zit het met de pilots?', de tweede avond uit een reeks van vier over burgerparticipatie en Omgevingswet. Met een mooie opkomst, drie inspirerende inleidingen en goede interactie met de zaal was het zeker een geslaagde avond.

Welkomstwoord

Helene Lemoine introduceerde de sprekers. Ten eerste inleider en gespreksleider Frans Soeterbroek ('De Ruimtemaker') met een uitleg over hoe bewoners en initiatiefnemers de wind in de rug kunnen krijgen bij de introductie van de Omgevingswet, en over het voorbeeld 'Samen Stadmaken' van de Utrechtse Ruimtemakers. Zijn dia-presentatie is op de website te vinden.

Daarna Peter Drijver, architect en voorzitter van SOS Den Haag, over het perspectief van hoe de Scheveningse Bosjes ineens het Internationaal Park werd, hoe de vooringenomen herinrichting de gemoederen onder de gebruikers van de Bosjes flink beroerde en wat nu de stand van zaken is. Ook Peter's dia-presentatie is op de website te vinden.

En als laatste Bram Heijkers, partner in het I'm Binck Platform, over rol en ambitie van Investerings Maatschappij Binckhorst, de Kernwaarden Binckhorst, een gemeenteraadsmotie en hoe I'm Binck de samenwerking met gemeente en netwerk ervaart.

Hans Wisse van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling - die op 4 april al uitgebreid aan het woord kwam - meldde zich vanmiddag af wegens een spierblessure. Hij zou nader toelichten hoe de gemeente Den Haag zich voorbereidt op de Omgevingswet.

Presentatie Frans Soeterbroek

Motto in zijn werk en leven: zorgen dat je als bewoners grip krijgt op je eigen leefomgeving en stad en dit niet overlaten aan anderen (zie ook de slogan van New Yorkse activiste Jane Jacobs op [dia 1]). Maatschappelijke waarde en belangen van bewoners staan voor hem centraal bij gebieds- en stadsontwikkeling en hij koppelt dit steeds aan een discussie over bestuurlijke en democratische vernieuwing in de stad [dia 2].

De essentie van Omgevingswet

Aan wat er vorige week al is gezegd, voegt hij toe [dia 3] dat een snellere besluitvorming over ruimtelijke projecten de essentie is van de Omgevingswet. Dus: meer ruimte voor markt en initiatiefnemer, minder voor 'hindermacht' en minder strakke regels. In zijn essay "Omgevingswet, bewonersinitiatief en lokale politiek" <https://www.lsabewoners.nl/wp-content/uploads/2017/11/lisa_essay-soeterbroek_180205.pdf> waarschuwt hij: de sterkste partijen zullen er met de buit van door gaan. Alleen als we er zelf wat aan doen, kan de Omgevingswet positief uitpakken voor bewoners!

Skybox-planologie

Federatie Ruimtelijke Kwaliteit: "Omgevingswet biedt meer ruimte voor gemeentes om deals te maken met ontwikkelaars" (skybox-planologie). Hoogleraar Korthals Altes noemt Omgevingswet: afwijkings-planologie. B&W kan gemakkelijk aparte vergunningen afgeven die niet op visie en plannen zijn gebaseerd. En visie wordt dan achteraf aangepast. Gemeenteraad verliest zijn huidige instemmingsrecht om bezwaar te maken. Ook zijn de bezwaarprocedures enorm kort.

Frans: Gemeenteraden zullen hierop worden aangesproken door boze burgers! Hij wees ook op SCP-rapport "Niet buiten de burger rekenen" <<https://www.scp.nl/dsresource?objectid=78a8ee8a-14c4-4456-af38-97dd9939cfad&type=org>>) over het gehanteerde burgerparticipatie-model en het ontbreken van kritische lokale pers [dia4].

Koekoeksklokparticipatie

Overheid bereidt intern of samen met marktpartijen projectplannen voor. Pas daarna komen ze naar buiten ('de koekoek') om "inspraak" aan te bieden. Daarmee wordt vervolgens niets gedaan [dia5]. Gemeentelijke participatieladder: bij strategisch gevoelige projecten is het participatieniveau voor de burger laag (ophalen, informeren en inspreken). Alleen bij 'leuke buurtprojectjes' is die hoger (co-creatie). Gemeente denken ook dat niet-ingevulde plannen te ingewikkeld en abstract zijn voor 'gewone burgers'. Frans's ervaring: wij kunnen met ons allen elke complexiteit aan! Gemeente overlegt ook liever met 'strategische partners' dan met 'lastige bewoners' [dia6].

De winst van snel naar buiten gaan

Minder kans op afwijzing op voorhand. Wijkbezoeken door ambtenaren zijn erg belangrijk. Complexiteit en vertraging in het begin leveren later in het proces heel veel winst op. De kracht van een goed proces is, dat je al naar buiten gaat als je het resultaat nog niet kan overzien [dia7]. Vormen van buiten aanwezig zijn, meedoen en kijken in [dia8].

Burgerschap en democratie

Vormen van participatie: buurtrechten; burgerjurs en loting van burgers; co-creatie en collectieve intelligentie; zelfbeheer, zelforganisatie en overheidsparticipatie; en bruggen bouwen tussen burgers (sociaal kapitaal) [dia9]. Bewoners die bezig zijn met straatgroen of buurtspeeltuin, hebben vaak ook een visie over de ontwikkeling van hun buurt [dia11].

Lokale initiatieven de wind in de rug geven

In [dia12] voorbeelden die niet uit de Omgevingswet volgen, maar daarvoor wel een mooie bodem leggen: Laat waardecreatie van maatschappelijke project terugvloeien naar initiatief of buurt; Voorkeursrecht bij aankoop publieke grond of vastgoed; Recht op planmaken voor eigen buurt en straat; Recht op bouwen van eigen huis; Matchingsfondsen; Na commerciële tenders of verkoop grond/vastgoed iets teruggeven voor buurt of stad; Buurtbudgetten en the Right to Challenge.

De ontwikkelketen omdraaien

Eerst mobiliseren van lokaal initiatief en collectieve intelligentie en vandaaruit richting geven en iets laten ontstaan [dia13]. Zoals bij de ontwikkeling van de wijk Oosterwold (Almere) met 15000 woningen en infrastructuur (maar zonder projectontwikkelaars!).

Utrechts Raadsmotie nr 99: Samen Stad Maken

De Utrechtse Ruimtemakers bouwen aan relatie met gemeenteraad om maatschappelijke gebiedsontwikkeling te promoten (vs. markthandelen door gemeentelijke diensten en hun geheime deals met ontwikkelaars). [dia15] Breed gesteunde raadsmotie om weer grip te krijgen op stadsontwikkeling <<http://utrechtseruimtemakers.nl/public/media/upload/motie%209972.pdf>>.

Utrecht stadsakkoord in de maak

Volgende week willen 90 organisaties met de gemeenteraad tot een Utrechtse Stadsakkoord komen. Vijf punten uit hun manifest <<http://utrechtseruimtemakers.nl/stadsakkoord>> [dia16]:

- * Bewoners die het moeilijk hebben laten profiteren van de bloeiende stad;
- * Bestem 5% van gemeenteaanbestedingsbedrag voor lokale initiatieven;
- * Recht op zelforganisatie van burgers;
- * Gebouwen en grond weer zien als publieke goederen ("The Commons");
- * Gemeente meer in buurt en wijk organiseren.

Hoe kan Omgevingswet bijdragen aan vitale en rechtvaardige stad?

- * Stuur op maatschappelijke waarden;
- * Maak denken in gebiedsexploitaties en marktwerking dienstbaar aan bewonersgeluk;

- * Maak bewoners mede-eigenaar van Omgevingsbeleid;
- * Ontwikkel harde instrumenten en spelregels om buurtinitiatieven te steunen;
- * Draai beleids- en planketens om en denk meer organisch;
- * Participatie in context van democratische vernieuwing en verbonden, ongedeelde stad;
- * Organiseer gemeente meer in de buurt en voorkom koekoeksklokparticipatie.

Dat was het.

(Applaus)

Vragen en reacties

1. Hoe past de Utrechts motie bij het Merwedekanaalzoneproject dat vooral uitgaat van de belangen van projectontwikkelaars en grondeigenaren?

Frans: Ja, een motie is geen garantie dat raadsleden blijven handelen volgens eenmaal vastgestelde principes. Het is zaak er bij te blijven voor het beste resultaat. Door onze stadsbrede organisatie weten raadsleden ons te vinden en te raadplegen, maar je moet er wel hard aan blijven werken.

2. Hoe kan de gemeenteraad als hoogste bestuurlijke gemeentelijke orgaan door de Omgevingswet aan macht verliezen en wie grijpen zo hun kans?

Frans: De wetmaker kiest voor het sneller verlenen van vergunningen om te voorkomen dat de gemeenteraden zich met al die vergunningen gaan bemoeien ("Laten de raden zich maar bemoeien met de visie"). Dit is een groot risico! Mijn advies aan de raden: zorg dat Omgevingsvergunningen die afwijken van visie en plan niet zomaar langs je heen gaan. Alleen het grote geld en grote ontwikkelaars zullen dan profiteren.

3. Wie zitten er in het netwerk waar jullie mee samenwerken?

Frans: Met name burgerinitiatieven (hardcore buurtgroepen, maar ook juppige ZZP-ers).

Presentatie Peter Drijver

Peter sprak over het (verzet tegen het) Internationaal Park en had vier relevante boekjes bij zich [dia1]. De eerste twee zijn: "Concept Ambitiedocument Internationaal Park" van B&W

<<https://www.denhaag.nl/web/file?uuid=d4fa8f13-0e3b-43d6-8b5c-c9e559b438bf&owner=6d7d9a12-98e4-4ba3-8b4a-147444468b73>> en de AVN-tegennota

<<https://www.avn.nl/upload/documents/nieuws/AVN%20reactie%20op%20ambitiedocument%20Int%20Park%2014%20januari.pdf>>.

Internationaal Park gaat 'publiek'

Op 17 november 2015 besloot het college van bestuur om het Concept Ambitiedocument Internationaal Park tijdelijk "vrij te geven voor consultatie op het niveau raadplegen" [dia2]. Dit plan was 'inhouse' ontwikkeld en niet naar de raad of raadfracties gestuurd. Op de gemeentelijke participatieladder is 'raadplegen' het allerlaagste niveau (de onderste trede bestaat niet meer).

In december 2015 schreef wethouder Revis dat bewoners (en ondernemers) betrokken konden worden bij de uitwerking van de projecten en dat B&W hen vroeg om ook te investeren in het park, ondermeer omdat de gemeente niet genoeg geld had om alle plannen te financieren [Dia 3].

Gare rapen

Op een gemeentelijke informatieavond (1 december 2015) zijn er vele boze burgers [dia 4]. Het uitdelen van pamfletten werd verboden. Die maand organiseerden tegenstanders een aantal wandelingen [dia 5] om te informeren wat er in die plannen stond: veel beton en bomenkap.

Het verzet: twee kanten op

De groep rond Marius Kolff organiseerde een demonstratie waaraan zeer velen meededen [dia 6]. GL, HSP, D'66 en PvdD verklaarden zich daarmee solidair. Dat maakte op de politiek veel indruk.

Het derde boek van belang: 'Wat dan wel?' <<http://www.sosdenhaag.nl/groen/watdanwel/>> [dia 7]. Geschreven naar aanleiding van actie door Toi van Gelder. Ze startte een kritische Facebookpagina <<https://www.facebook.com/Behoud-Scheveningse-bosjes-Waterpartij-en-Westbroekpark-1687158608168937/>> [dia 8] waar ze publiceerde wat in de nota van B&W stond. De lokale pers was niet geïnteresseerd in het verzet, maar de pagina had binnen 1 week wel 1000 likes (nu: 4500 likes). Afhankelijk van wat er in de stad gebeurt, zijn er nu tussen de 3000 en 15000 bezoekers.

Netwerk 'Wat dan wel?'

Velen reageerden op de FB-pagina. Toi van Gelder en SOS Den Haag benaderden deze mensen en een aantal van hen kwam daarna bijeen. Ze hebben uiteenlopende relaties met en waarden in het gebied. Op verzoek schreven ze vanuit eigen perspectief een stuk over waarom het plan voor dat Internationaal Park heel slecht is voor het gebied. En omdat het gemeentepan geen fatsoenlijke beheertechnische benadering biedt, heette het alternatieve plan dus 'Wat dan wel?'

Masterplan van Norder

De oorspong van het plan van Revis is een Masterplan dat toenmalig wethouder Norder in 2009 liet opstellen voor de Internationale Zone. Dit mooiste stukje Den Haag heet zo vanwege het Vredepaleis. "Het Masterplan is een lobbydocument bij uitstek. Naast communicatie in het algemeen en naast samenspraak, dient dan ook een, gescheiden, lobbytraject in gang gezet te worden. De Internationale Zone staat of valt met draagvlak. Dit lobbytraject zal los staan van het samenspraaktraject" [dia 9].

Peter: "Voor zijn plan zocht Norder eerst overeenstemming met Tweede Kamer, ministeries, Provincie, Stadsgewest, Internationale organisaties en instellingen. Pas daarna -dus als voldongen feit- ging de gemeente naar de burger. En de toenmalige gemeenteraad keurde dit goed".

AVN-boekje

In 2013 werden 'inhouse' en op basis van een besloten tender plannen opgesteld voor het Internationale Vredespark. De AVN, Vrienden van Den Haag en nog een organisatie hoorden hiervan. De AVN dacht "Dit gaat helemaal verkeerd" [dia 10] en maakte een handzaam en compact boekje dat ook veel over onze stad vertelt.

Internationaal Park

In 2014 was er weer een jaarlijkse update over de stand van zaken in de Internationale Zone. In de bijbehorende gebiedsvisie [dia 11] [dia 12] werd voor het eerst gesproken over de aanleg van een park, het benodigde draagvlak en het zoeken van externe financiers voor beheer en onderhoud.

Vooronderstellingen Revis onderuit

Na 2 jaar overleg en onderzoek door Haagse ambtenaren en de Erasmus Studiegroep werden 3 vuistdikke rapporten [dia 13] uitgebracht over de Internationale Zone. De gemeente Den Haag werd geen geschikte partij geacht voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Maar 'de markt' wel... Internationale organisaties zouden moeten helpen bij het zoeken naar geld.

Peter: "Het geestige is dat op het moment dat het gemeentebestuur dat in haar besluiten had vastgelegd, iemand anders een masterthesis schrijft [dia 13] waarin alle vooronderstellingen worden onderzocht en gefileerd. Maar Revis was te laat om die kritiek mee te nemen bij zijn planontwikkeling voor de Internationale Zone".

Plan ingetrokken, maar...

De gemeenteraad dwong B&W om het plan in te trekken. Daarna schetste Revis in een brief het verdere verloop van de participatie (een aantal stadslabs en een denktank) [dia 14]. Stadslabs zijn

lokale bijeenkomsten met 2 doelen: meningsvorming over de ondertunneling van de Teldersweg, en samenstellen van een afvaardiging van elke groep tot een denktank ("pseudo-gemeenteraadje").

Na anderhalf jaar "intern stoeien" kwam de denktank met een mooi opgemaakt en zeer lezenswaardig boekje "Breng romantiek terug" <<http://www.behoudhaagsgroen.nl/wp-content/uploads/2018/03/20170918-visie-dt-def.pdf>> [dia 15]. Het omvat een goede visie en gaat precies gaat over de vragen die er toe doen. Maar ook met een aantal "bommetjes".

Telderweg, Madurodam, Scheveningseweg, Westbroekpark

De ondertunneling van de Telderweg is nu nog een van de belangrijke punten van de denktank Scheveningse Bosjes [dia 16]. De denktank mocht echter niets zeggen over Madurodam want dat was een gescheiden project. Het college nam een intentiebesluit dat uitbreiding van Madurodam in het bos mogelijk maakt. Het is nog wachten op de formele besluitvorming en dat wordt nog heel wat. De denktank mocht ook niets zeggen over de Scheveningseweg, want daarvoor was een andere denktank opgezet. En in die laatste is de pleuris uitgebroken door de vele verschillen van mening. Het college -gesteund door de raad- kon zo wel besluiten dat zo'n beetje alle bomen aan de Scheveningseweg weg mogen. Welkom in Emplacement Den Haag! Een ander punt is de horeca in het Westbroekpark waarover de denktank niets mocht zeggen. Met Revis is achter gesloten deuren overleg gevoerd en daarin zijn een aantal aanpassingen gedaan die nu in uitvoering zijn.

(Applaus)

Vragen en reacties

1. Frans: Wat is de climax van dit geheel? Waar staan jullie nu? Is het plan aangepast of is de locomotief gewoon doorgedenderd?

Peter verwees naar Derk (denktank-lid) voor een antwoord. Derk: "Het oorspronkelijke plan van Revis voor het Internationale Park was heel veel beton. Dat plan verdween in de prullebak. De visie van de denktank is nu onderdeel van de gebiedsvisie voor de Internationale Zone en is aangenomen door de raad. Op basis van deze visie wordt een plan van aanpak uitgewerkt en in een aantal deelprojecten worden onderdelen van de visie verder ontwikkeld (met bepaalde participatieschaal).

Frans: Dus jullie hadden wel degelijk invloed met die denktank?

Derk: Ja, er is zeker wat veranderd. Het oorspronkelijke plan is verdwenen.

2. Frans tegen Peter: Jij klonk wat kritischer...

Peter: De ondertunneling van de Teldersweg is een van de drie hete aardappels van de Scheveningse Bosjes. De andere twee zijn de Scheveningseweg en Madurodam. Over die ondertunneling zijn door die denktank dingen gezegd die niet veel beter zijn dan wat de gemeente twee jaar geleden vroeg in een meningspeiling. We komen binnen een week met een advies aan de nieuwe raad om méér varianten mee te nemen als ze een onderzoek laten doen naar de ondertunneling. Want dan kun je ruimtelijk, ecologisch en financieel een aantal dingen beter doen. Daarmee zeg ik niet of de visie goed of slecht zou zijn, ik zeg alleen wat over dit punt uit de visie.

3. Frans: Even weg van de inhoud, hoe zou de gemeente -met terugwerkende kracht en met lessen naar de toekomst toe- dit anders moeten organiseren?

Peter: "Vertrouw je kiezers!" Niet een lapzwanen van een landschapsarchitect een boek laten maken en denken dat iedereen dat vast heel mooi vindt. Maar je moet (meningen) ophalen bij al die mensen die het gebied gebruiken en kennen. Het gaat over onze stad.

Aanvulling vanuit de zaal: Dus gericht op de huidige gebruikers en niet op bezoekers.

4. Frans: Ik speel even voor de advocaat van de duivel: "We zijn bezig met iets groots, iets ambitieus voor de toekomst van de stad, waar de huidige gebruiker natuurlijk niet allemaal blij mee

zijn. Maar als we alles van hen af laten hangen, gebeurt er niets vernieuwends in de stad". Wat is jullie antwoord daarop?

Vanuit de zaal: Alleen groengebied werd ingeleverd en dat is er al zo weinig hier.

Frans: Jouw insteek is dus: pak de grotere stadsambities slimmer aan met behoud van het groen?

Een ander: Nee, die *[onverstaanbaar]* zijn niet op hun plaats. Via de Omgevingswet kun je de natuur niet beschermen. Elke initiatiefnemer die zorgt voor 'participatie' mag plannen maken in groene gebieden. In de Omgevingsvisie moet komen te staan: blijf af van het groen!

Peter: De essentie van de Omgevingswet is decentralisatie. Wij kunnen als Hagenaars beslissen hoe behoudend wij om willen gaan met ons groen.

Een ander: Ja, dat is het punt waar de gemeente op stuurt, want alleen de gemeente is eigenaar van dat groen. Dus kunnen ze dat ook te gelde maken.

Peter: Maar de gemeente dat zijn wij!

5. Frans: Tot aan de pauze nog twee reacties.

Een denktanklid: We hebben als denktank 5 principes vastgelegd. Een ervan is het behoud of de vergroting van het groen-areaal. In het kader daarvan is er wel een besluit geweest over Madurodam en is er een principeakkoord gesloten. Maar hoe zullen ze dat binnen het areaal en op die plek oplossen? Er is wel een ambitie, maar anders dan ze doorgaans gewend zijn, want vanuit maatschappelijke belangen.

6. De laatste reactie: Steden hebben ambities maar er wordt nooit gevraagd of de burger die ambities wil. Daar gaat het eigenlijk al mis. Den Haag wil heel hard groeien. Ze zeggen dat de groei de stad overkomt, maar ondertussen adverteren ze wel overal. Als je de gevolgen van groei, zoals verdichting, aan bewoners voorlegt, dan zullen ze zeggen: "Ik wil die ambitie helemaal niet".

Frans: Waarom treedt de gemeenteraad niet op als wordt gevraagd om een fundamenteel stadsgesprek?

Een ander: We hebben geen dualisme.

De laatste weer: Een deel van de gemeenteraadsleden zijn politici verbonden aan grote landelijke partijen die dit soort ambities delen, want een grotere stad hen een belangrijkere post en meer aanzien op. Dat geldt ook voor ambtenaren. Maar dat gaat ten koste van de stad zelf.

(pauze)

Presentatie Bram Heijkers

Na de pauze gaf Frans het woord aan Bram Heijkers om uit te leggen wat er in de Binckhorst aan de hand is, wat Ím Binck is en hoe dit alles zich verhoudt tot het debat over Omgevingswet.

Bram: Ik ben ambtenaar geweest en werkte daarna in de Kenniscentra. Nu vorm ik samen met Sabrina Lindemann en vier anderen het bestuur van stichting Ím Binck (Investerings Maatschappij Binckhorst). Ik kwam er medio 2015 bij.

Kunstenares Sabrina ging in 2011 naar de Binckhorst en bouwde hier een netwerk op van vooral ondernemers (de wijk had heel weinig bewoners). Netwerksessies was het eerste dat Ím Binck organiseerde. Daarna een festival om anderen achter de poorten en hekken te laten kijken. In januari 2015 startten we met Rondetafels voor ontmoeting, uitwisseling en eventueel plannenmakerij door stakeholders die iets met de Binckhorst willen. We kijken nu of we de Rondetafel wat actiever kunnen krijgen, mede omdat hier tenminste 5000 woningen gebouwd zullen worden. Ook willen we als Ím Binck in de toekomst inspirator zijn en een soort publiek ontwikkelaar voor een praktische circulaire economie. Ons netwerk heeft een bestand van 1200-1300 adressen. Er zijn 40-50 mensen echt actief, waaronder 20-25 ondernemers, zo'n 15 ambtenaren en 5 of 6 bewoners (de eerste bewoners druppelen het gebied in).

Van Rondetafel naar Omgevingswet

In 2008 had de gemeente Den Haag het plan om de hele Binckhorst plat te gooien en hier een soort New York te bouwen. Na de crisis werd het credo echter: organische gebiedsontwikkeling. Iedere initiatiefnemer kon zijn gang gaan - vergelijkbaar met hoe dat onder de Omgevingswet zal zijn. Toen de gemeente plannen maakte voor de bouw van veel nieuwe woningen in de stad, kregen ook projectontwikkelaars interesse in het gebied.

De Binckhorst is een pilot voor de Omgevingswet. De Rondetafelgroep Omgevingswet wordt door de gemeente gebruikt om mededelingen te doen over het proces. Meestal zeer technisch van aard. Je kon daar je zienswijze over nieuwe plannen indienen, maar er was geen interactie. Medio 2017 kwam er een nieuwe projectmanager die nadruk legt op interactie. Ze haalt meningen op, komt dan bij je terug en geeft aan wat ze ermee doen.

Toch blijft ook dan de vraag: Wat beklijft nou echt en wat niet? We besloten daarom een aantal Kernwaarden van de Binckhorst benoemen, in woord en beeld (<<http://www.platformstad.nl/user-files/uploads/2017/10/Binckhorst-Publicatie-Kernwaarden-def.pdf>>). Een van die kernwaarden is de 'rauwe rafelrand'. Die kernwaarden boden we in oktober 2017 aan aan wethouder Revis. De gelegenheidscoalitie HSP-D'66-PvdD steunde ons. In een motie zijn onze kernwaarden nu opgenomen in de geactualiseerde gebiedsaanpak Binckhorst (<<http://imbinck.nl/news/motie-aangenomen-over-kernwaarden-binckhorst/>>).

De gemeente overlegt alleen intern (uitvoering, strategie en handhaving) over hoe ze met die kernwaarden aan de slag zullen gaan, niet met ons. We deden daarom voorstellen voor bepaalde werkvormen om daar langzamerhand verandering in te brengen.

Ondertussen werken 10 van de 18 projectontwikkelaars (waaronder een paar grote) in het gebied samen als de Stadmakers. Zij willen de Binckhorst zo aantrekkelijk mogelijk maken om daarna veel te mogelijk kunnen verkopen. Ze namen onze kernwaarden over en breidden die uit tot Tien Ontwikkelingsprincipes van de Stadmakers. Een ervan: Wij maken de Binckhorst circulair. Bram: Daar kunnen we hen nu dus aan gaan houden.

Bram: I'm Binck is net uitgenodigd om te komen praten over een fonds voor de Binckhorst. Het is een poging tot windowdressing, maar het kan misschien ook wat opleveren. Zoals via directe gesprekken met ontwikkelaars, wethouder en ambtenaren meebeslissen over de inzet van dat geld. Het is het zo ook mogelijk om andere waarden (sociaal-maatschappelijk, cultureel-historisch, ecologisch) dan de keiharde vastgoedwaarde op te nemen in het model. In lijn met de gedachte achter Investerings Maatschappij Binckhorst.

Op basis van onze relatie met ontwikkelaars, sommige ambtenaren en gemeenteraad is het wellicht mogelijk om dat fonds binnen 5 jaar realiteit te maken. Wij kunnen dan geld aanvragen voor nieuwe stadslabs. Onze huidige stadslabs bracht ondernemers, academici, deskundigen stedelijke vraagstukken en mensen van de gemeente samen. Met hen is afgesproken vijf gesprekken te houden over de toekomst van het gebied. Misschien kunnen we daar ook wel zo'n Right to Challenge inbrengen: Geef ons geld en wij pakken hier het groen aan...

Ondanks het vele ploeteren en de onzekerheden, kijk ik positief naar wat hier allemaal gebeurt. Dit is waar wij nu staan en waar we de komende jaren aan verder werken.

(Applaus)

Vragen en reacties

Frans: Mooi verhaal, helder en positief. (Aan de zaal:) Roept dat vragen op bij jullie?

Eerste vraag: Gaat het bij de actieve netwerkleden om vrijwilligers en betaalde krachten?

Bram: Niemand wordt betaald en de netwerkbijeenkomsten vinden plaats na werktijd.

Rafelrand wordt er uitgedrukt

Stevige kritiek op het project lokt dan een discussie uit over de aanpak in de Binckhorst. Kees vindt het verhaal heel veel gebakken lucht. Net als in de Transvaal (grootschalige sloop en nieuwbouwoopwoningen voor mensen van buiten) worden er ook in de Binckhorst allerlei bedrijven en initiatieven uit de rafelrand door de gemeente uitgedrukt. En een gesubsidieerd kunstproject wordt gebruikt om de wijk goed te kunnen verkopen. In de Binckhorst zijn de kaarten volgens hem al geschud. De grote ontwikkelaars waarmee Ím Binck debatteert, verknallen nu het Erasmusveld en deden dat eerder op andere plekken. Hij vindt Bram's verhaal naïef.

Bram: Ik zie dat anders. Ik wil niet naïef zijn, maar ik kan ook níets doen. Liever behoud ik een van de 10 dingen die we inbrengen, dan dat we alle tien verliezen.

Daarna haken ook anderen aan en gaat het over "meer mensen bij het behoud van de waardevolle rafelrand in de Binckhorst betrekken", over de waarde van de "motie als draagvlak en strategisch middel" en over de vraag of het wel mogelijk is te voorkomen dat mensen moeten wijken voor nieuwbouwplannen.

Omgevingsvisie

Vanuit de zaal wordt dan aangegeven dat uit het verhaal van Bram niet duidelijk wordt wat de kracht is van de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is nog niet geschreven, maar wordt hier al wel alvast geïnterpreteerd door de gemeente. Hij vindt dat de gemeente duidelijk moet zijn over welke spelregels ze hanteert (want de gemeente verandert die nogal eens), "anders zit de hele tijd maar een beetje te participeren en leuk te doen en uiteindelijk heb je niets in handen".

Frans [aan Bram]: Wat geeft jou het vertrouwen dat jullie inbreng wordt meegenomen in een Omgevingsvisie en -plan voor de Binckhorst?

Bram: Dat zit helemaal niet in het formele, maar in de paar mensen waarmee je kunt schakelen en het in feit dat wij het Omgevingsverhaal kunnen gebruiken voor het creëren van iets meer openingen.

Vanuit de zaal wordt aangevoerd dat het belangrijk is van te voren te weten wat de kaders zijn waarbinnen je kunt opereren en wat het mandaat is. "Jullie zijn alleen aan het experimenteren".

Frans: Dus jouw advies is Zorg dat je daar een helder contract over afsluit.

Een ander: Ja, dat was ook in de denktank heel belangrijk, het maken van duidelijke, formele afspraken. Bijvoorbeeld voor het vastleggen in een inspanningsverplichtingscontract van hoe en waarheen de waarde van je enorme inzet en investering terugvloeit.

Gelijkwaardigheid aan tafel

Henk: Wat ik in het verhaal van de Binckhorst mis, is de rol van een mediator die kan zorgen voor gelijkwaardige posities van partners. Bewoners hebben niet dezelfde kennis als gemeente of projectontwikkelaars waarmee ze te maken hebben. Er is empowerment nodig voor degenen die kennis missen.

Een ander: Het gaat ook om het vertrouwen tussen de stakeholders die aan tafel zitten. Dat vertrouwen wordt heel vaak geschonden. Je kunt het echter ook omdraaien. Als gemeente en ontwikkelaars aan burgers een vetorecht of een bindend referendumrecht geven dat ze ten alle tijden kunnen gebruiken, bij welk plan dan ook, dan is het ook een basis van vertrouwen dat je er geen gebruik van zult maken. Dan heb je gelijkwaardigheid en kun je aan tafel gaan zitten. Als ze het goed genoeg doen, hoef je dat recht niet te gebruiken.

Helene: Frans, je haalde in je inleiding de burgerjury aan als middel voor burgers, bewoners om gelijkwaardig aan tafel te zitten en dat je tijdig gefaciliteerd wordt om kennis en kunde in te huren om mee te ontwikkelen. Dat is ook nodig voor gelijkwaardigheid aan tafel, want bewoners hebben vaak niet de tijd of een netwerk om goed deel te kunnen nemen aan dat proces.

Joeri: Ik geloof dat die Rondetafel van de Binckhorst een goede manier is om het binnen die groep beter te maken. Maar ik ga ervan uit dat de bouwers ook apart met de gemeente om tafel zitten en

dus een heel andere informatiepositie hebben.

In de Omgevingswet is het heel belangrijk om continu een gelijke informatiepositie te hebben. Die gelijkwaardigheid moet voor de hele tafel gelden en er mag geen apart overleg zijn tussen gemeente en bouwers. Iedereen aan die tafel moet op zijn minst mee kunnen luisteren.

Verder wordt het experiment Binckhorst heel vaak als een Omgevingswet-experiment aangeduid, maar het is een Crisis- en Herstelwet-experiment. Alle regels die daarvoor gelden zijn straks niet 1-op-1 van toepassing op de Omgevingswet. Dus zie dit niet als een experiment van hoe het gaat worden. Want de regels voor de omgevingswet zijn echt veel anders, dan waar we hier mee te maken hebben.

Frans: Daar moeten we maar eens een debat over voeren, want mijn opvatting is dat de Omgevingswet qua procedures juist geënt is op de Crisis- en Herstelwet.

Groen

Clara: Hoe staat het het ooit aangekondigde Binckhorst-park? Is het areaal inmiddels kleiner en hoe zit het in jullie visie?

Bram: Anderhalf jaar geleden stond dit op de agenda voor het Ruimte voor de Stad-traject <<http://docplayer.nl/68584723-Agenda-ruimte-voor-de-stad-gebiedscoalitie-laak.html>>. Het ging over een groene (en blauwe) zone in Binckhorst en Laak met een brug naar Molenwijk? Het plan voor het park is overgenomen, maar het is de vraag of de brug er komt.

Clara: Was dat onderdeel van de visie die nu is vastgelegd?

Bram: Er is niet echt een visie.

Een laatste nog: Voor een antwoord op je vraag of je 'groen' op een andere manier kan vertalen in de plannen? Kijk dan op de website <<http://www.atlasnatuurlijkkapitaal.nl/>>. Daarachter zit een project waarmee je de ecologische of groene waarde van je hele omgeving in kaart kan brengen (ook in geld).

Frans: Fijne tip, dank je wel. We gaan dit nu afronden.

Veel onrust ontstond door je verhaal, Bram. Maar ik durf toch te zeggen: jullie zijn met mooie dingen bezig in de Binckhorst. En over over de waarschuwingen moeten we het ook maar een keertje hebben. Dank.

(Applaus)

The Commons

Frans: Zoals beloofd hierbij mijn antwoord op de vraag van vóór de pauze over de grondposities. De vraagstelster: U stelde dat grond, water en lucht ("The Commons") in feite van ons allemaal zijn en dat de opbrengst eerlijk verdeeld moet worden. Maar op basis van welke keuze verdient de gemeente aan haar grondposities en om welk percentage van de begroting gaat het? Als we willen dat grond in de stad publiek is, dan moeten wij die keuze kunnen maken.

Frans: Het is inderdaad belangrijk dat dat transparant wordt gemaakt. Dat daar over gesproken wordt. Twee kanttekeningen. De negatieve kant wordt altijd weggemoffeld. Overheden zijn enorm marktgericht geworden, wilden in het casino spelen en gingen tijdens de crisis enorm de boot in met hun grond. Het Utrechtse grondbedrijf en vastgoedbedrijf gaat bijvoorbeeld uit van het Bill Gatesmodel: "Commercieel geld verdienen om daar dan weer goede dingen mee te doen".

Wij moeten uitgaan van het Commonsverhaal: zet (publiek) geld meteen om maatschappelijke waarde.

In het Utrechtse Stadsakkoord is de vraag opgenomen: Hoe kun je zichtbaar maken hoe stedelingen kunnen profiteren van de geweldige ontwikkelingen die worden voorgespiegeld. In het project van de Merwede-Kanaalzone in Utrecht gaan de ontwikkelaars honderden miljoenen verdienen! Maar hoe komt dat ten gunste van de stad? De gemeente is berucht om zijn slechte onderhandelingen met marktpartijen....

Peter: Datzelfde geldt voor het Spuikwartier: daar komen 2 torens van 90 meter. Noch de Welstand, noch de gemeenteraad weet hoe dat er straks uitziet vanuit de stad.

Toch is daar 'Ja' tegen gezegd en dat allemaal vanwege een financieel plaatje dat alleen raadsleden mogen zien en waarover ze niets mogen zeggen naar hun stemmers.

Frans: OK! We gaan afronden. Ik vond het leuk om zowel te spreken als om het gesprek te leiden. Ik hoop dat jullie het ook leuk vonden.

Ik vond ook de spanning leuk, maar moest af en toe wel even denken 'Hoe zit dit nou?' Dat heeft mij weer aan het denken gezet en daar wil ik jullie voor bedanken. En we gaan elkaar wel weer zien. Bedankt.

(Applaus)

Dan volgt nog een dank- en slotwoord door Helene en een uitnodiging om verder te praten in de kroeg en voor de volgende keer.

///